

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 9 lutego 2023 r.

w sprawie ustawy o zmianie ustawy o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących oraz niektórych innych ustaw

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 13 stycznia 2023 r. ustawy o zmianie ustawy o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących oraz niektórych innych ustaw, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w art. 1 w pkt 1 w lit. b:
 - a) w poleceniu nowelizacyjnym wyrazy „pkt 1a–1c” zastępuje się wyrazami „pkt 1a i 1b”,
 - b) skreśla się pkt 1c;

- 2) w art. 1 w pkt 16 w lit. c:
 - a) w poleceniu nowelizacyjnym wyrazy „ust. 4a i 4b” zastępuje się wyrazami „ust. 4a–4c”,
 - b) dodaje się ust. 4c w brzmieniu:

„4c. Pozwolenie na budowę obiektu jądrowego będącego równocześnie elektrownią jądrową może być wydane po uprzednim uzyskaniu decyzji o pozwoleniu na użytkowanie drogi lub linii kolejowej wraz z towarzyszącą infrastrukturą kolejową, posiadających status inwestycji towarzyszącej inwestycji w zakresie budowy tego obiektu jądrowego. Przepis ust. 4a zdanie drugie stosuje się odpowiednio.”;

- 3) w art. 1 w pkt 21 w poleceniu nowelizacyjnym po wyrazach „art. 20” dodaje się dwukropek, pozostałą treść oznacza się jako lit. b i dodaje się lit. a w brzmieniu:
 - „a) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Stroną postępowania w sprawie wydania decyzji, o której mowa w ust. 1, jest także osoba, o której mowa w art. 28 Kodeksu postępowania administracyjnego.”;

4) w art. 1 dodaje się pkt 25a w brzmieniu:

„25a) w art. 27:

a) w ust. 3 po zdaniu pierwszym dodaje się zdanie w brzmieniu:

„Ustalona wartość odszkodowania nie może być niższa niż koszt odtworzenia nieruchomości bez uwzględniania stopnia jej zużycia, a w odniesieniu do lokali mieszkalnych nie może także pogarszać warunków mieszkaniowych dotychczasowego właściciela.”;

b) po ust. 9 dodaje się ust. 9a w brzmieniu:

„9a. Na wniosek właścicieli lub użytkowników wieczystych nieruchomości, o których mowa w art. 24 ust. 3, 4 i 7, inwestor realizujący inwestycję w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej na obszarze, na którym położone są te nieruchomości, zobowiązany jest zapewnić nieruchomości zamienne zapewniające odtworzenie ich dotychczasowej sytuacji życiowej i materialnej. W przypadku przyjęcia nieruchomości zamiennej odszkodowanie nie przysługuje.”;

5) w art. 1 dodaje się pkt 36a w brzmieniu:

„36a) po rozdziale 7 dodaje się rozdział 7a w brzmieniu:

„Rozdział 7a

Odpowiedzialność odszkodowawcza Skarbu Państwa wobec przedsiębiorców
w związku z budową obiektów energetyki jądrowej

Art. 49a. Przedsiębiorcy prowadzącemu działalność gospodarczą w gminie, na terenie której realizowana jest inwestycja w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej, lub w gminie z nią sąsiadującej, przysługuje przed sądem powszechnym roszczenie o odszkodowanie od Skarbu Państwa za szkodę majątkową poniesioną w związku z prowadzeniem działalności, powstałą na skutek realizacji tej inwestycji.”;

6) w art. 2 w pkt 38 w lit. a, w ust. 1aa wyraz „koszów” zastępuje się wyrazem „kosztów”;

7) art. 7 otrzymuje brzmienie:

„Art. 7. Do postępowań w sprawie wydania opinii, o której mowa w art. 39b ust. 1 ustawy zmienianej w art. 2, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 2 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z wyjątkiem przepisów art. 39b ust. 1a i 1b tej ustawy.”.

MARSZAŁEK SENATU

Tomasz GRODZKI

UZASADNIENIE

Na posiedzeniu w dniu 9 lutego 2023 r. Senat rozpatrzył ustawę o zmianie ustawy o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących oraz niektórych innych ustaw i proponuje wprowadzenie do niej 7 poprawek

W proponowanym brzmieniu art. 2 pkt 1c ustawy z dnia 29 czerwca 2011 r. o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących, zwanej dalej „specustawą jądrową”, wprowadzono pojęcie „elektrownia jądrowa”. Wskazany przepis definicyjny odsyła do uregulowań innej ustawy, mianowicie do art. 3 pkt 6f ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe, zawierającego definicję tego samego określenia. Mając na uwadze, że po wejściu w życie nowelizacji w systemie prawa występować będzie ogólnosystemowa definicja „elektrowni jądrowej”, zawarta w ustawie – Prawo atomowe, którą należy uznać za podstawową w danej dziedzinie spraw, wątpliwa z punktu widzenia regulacji § 146 Zasad techniki prawodawczej jest potrzeba sformułowania definicji „elektrowni jądrowej” w art. 2 pkt 1c specustawy jądrowej. Stanowisko powyższe wzmacnia fakt, iż zgodnie § 9 Zasad techniki prawodawczej – w ustawie należy posługiwać się określeniami, które zostały użyte w ustawie podstawowej dla danej dziedziny spraw, w szczególności w ustawie określonej jako „kodeks” lub „prawo”. W związku z powyższym, Senat wprowadził poprawkę nr 1.

W trakcie prac legislacyjnych w Senacie zgłaszano obawy związane z wykorzystywaniem lokalnej infrastruktury drogowej i kolejowej na początkowym etapie budowy w szczególności pierwszej polskiej elektrowni jądrowej. Wskazywano na brak dostosowania istniejących dróg i linii kolejowych do transportu wielkich ilości materiałów i komponentów związanych z realizacją tego przedsięwzięcia. Stanowisko przedstawiane przez przedstawiciela Rady Ministrów uczestniczącego w pracach Senatu, zgodnie z którym na pierwszym etapie prac związanych z budową elektrowni jądrowej lokalna infrastruktura drogowa i kolejowa jest wystarczająca do zapewnienia transportu niezbędnych materiałów, a konieczność realizacji inwestycji towarzyszących w postaci budowy dróg i linii kolejowych zapewniających dojazd do elektrowni jądrowej, wystąpi dopiero po roku lub dwóch od momentu rozpoczęcia prac, nie uzyskało poparcia Izby. W efekcie czego, Senat zdecydował o przyjęciu poprawki nr 2.

Poprawka nr 3 uzupełnia katalog podmiotów posiadających przymiot strony w postępowaniu dotyczącym wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej.

Poprawka nr 4 przewiduje, że w przypadku szacowania wartości nieruchomości na potrzeby wywłaszczenia w związku z realizacją inwestycji na podstawie specustawy jądrowej zasadą będzie, iż wartość odszkodowania nie będzie niższa niż koszt odtworzenia nieruchomości bez uwzględniania stopnia jej zużycia. Ponadto w odniesieniu do lokali mieszkalnych szacowana wycena nie może prowadzić do pogorszenia warunków mieszkaniowych dotychczasowych właścicieli. W ocenie Senatu, proponowane nowe zasady ustalania odszkodowania za wywłaszczenie nieruchomości, zagwarantują godne odszkodowania osobom wywłaszczanym w związku z realizacją inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej.

Poprawka nr 5 zmierza do utworzenia instrumentu prawnego, z którego będą mogli korzystać przedsiębiorcy ponoszący szkody, związane z prowadzoną przez nich działalnością, w następstwie w realizacji inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej. Proponuje się, aby przedsiębiorcy prowadzącemu działalność gospodarczą w gminie, na terenie której realizowana jest inwestycja w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej, lub w gminie z nią sąsiadującej, który poniósł szkodę majątkową wskutek tej inwestycji, służyło roszczenie o odszkodowanie. Odszkodowanie przysługiwać ma od Skarbu Państwa.

Poprawka nr 6 likwiduje występującą oczywistą omyłkę redakcyjną.

Zgodnie art. 7 ustawy nowelizującej do postępowań w sprawie wydania opinii, o której mowa w art. 39b ust. 1 ustawy – Prawo atomowe, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy nie stosuje się przepisów art. 39b ust. 1a oraz 1b tej ustawy, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą nowelizującą. Wskazana regulacja intertemporalna budzi wątpliwości. Ustawodawca nie określa w sposób precyzyjny jakie przepisy mają być stosowane do przedmiotowych postępowań w toku – dotychczasowe czy nowe. Wydaje się, że ustawodawca przyjął domniemanie przemawiające za bezpośrednim stosowaniem prawa nowego, z jednoczesnym wyłączeniem stosowania regulacji art. 39b ust. 1a i 1b ustawy – Prawo atomowe. Należy jednakże zauważyć, iż zgodnie z § 30 ust. 1 Zasad techniki prawodawczej (w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 marca 2016 r.) w przepisach przejściowych reguluje się wpływ nowej albo znowelizowanej ustawy na stosunki powstałe

pod działaniem ustawy albo ustaw dotychczasowych bez względu na to, czy do tych stosunków zamierza się stosować przepisy dotychczasowe, przepisy nowe czy przepisy regulujące ten wpływ w sposób odmienny od przepisów dotychczasowych i przepisów nowych. W związku z powyższym wydaje się koniecznym jednoznaczne wskazanie właściwych przepisów, w oparciu o które toczyć się będą, wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie ustawy, postępowania w sprawie wydania przedmiotowej opinii. Senat, mając powyższe na uwadze, przyjął poprawkę nr 7.